

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	WM: Kultura artystyczna Prus krzyżackich na przełomie XIV i XV wieku – pytania o transfer kulturowy i geografię historii sztuki, PG_00179201						
Kierunek studiów	Historia sztuki (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026		
Poziom kształcenia	II stopnia		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski polski		
Semestr studiów	1		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Monika Czapska				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		dr Monika Czapska				
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		4.0		20.0	54
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest prezentacja artystycznej panoramy państwa zakonnego, złożonej z wielu równoległe funkcjonujących konwencji i zjawisk.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[HISTSZMU2_U03] Posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie historii sztuki	Posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów w zakresie sztuki państwa krzyżackiego w XIV i XV wieku	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
	[HISTSZMU2_W02] Ma pogłębioną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach nauk o sztuce	K_W02 Zna w zaawansowanym stopniu terminologię, teorię i metodologię nauk o sztuce dotyczącą sztuki na obszarze państwa zakonnego w Prusach.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZMU2_U05] Posiada umiejętność integrowania wiedzy w zakresie historii sztuki oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych	K_U05 Posiada umiejętność integrowania wiedzy o zjawiskach sztuce państwa zakonnego w Prusach w okresie średniowiecza.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZMU2_W06] Zna i rozumie metody badawcze i narzędzia warsztatu historyka sztuki, w szczególności zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania dzieł sztuki oraz epok artystycznych	K_W06 Posiada narzędzia i metody służące analizie, interpretacji i wartościowania dzieł sztuki z obszaru państwa zakonnego powstałych w XIV i XV wieku.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
	[HISTSZMU2_W05] Ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze dzieła sztuki	Ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze dzieła sztuki z obszaru państwa zakonnego w XIV i XV wieku.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZMU2_W04] Zna główne kierunki rozwoju i najważniejsze nowe osiągnięcia w zakresie historii sztuki	K_W04 Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową o specyfice kultury i sztuki państwa zakonnego w Prusach w okresie średniowiecza.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZMU2_K08] Systematycznie uczestniczy w życiu kulturalnym, interesuje się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi, nowatorskimi formami wyrazu artystycznego, nowymi zjawiskami w sztuce	K_K08 W oparciu o wiedzę pozyskaną na wykładzie monograficznym dokonuje jej pogłębienia poprzez uczestniczenie w różnego typu wydarzeniach o charakterze kulturalnym	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
Treści przedmiotu	[HISTSZMU2_W01] Ma pogłębioną, uporządkowaną wiedzę o specyfice przedmiotowej, terminologii, teorii i metodologii nauk o sztuce	K_W01 Ma zaawansowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk, zna w stopniu zaawansowanym terminologię, specyfikę przedmiotową i metodologiczną związaną ze sztuką średniowieczną	[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	Wykład monograficzny zaprezentuje artystyczną panoramę państwa zakonnego, złożoną z wielu równoległe funkcjonujących konwencji i zjawisk. Transfer artystyczny pomiędzy Królestwem Czech a Prusami nadał jej nową dynamikę, wprowadzając sztukę krzyżacką na arenę gotyku międzynarodowego. Przełom XIV i XV wieku to okres schyłkowy, który historycy określają czasem kryzysu Europy. Kontynent pogrążony był w atmosferze niepokoju i pesymizmu, wywołanej przez wojny, epidemie oraz konflikty społeczne. Paradoksalnie, ten okres był jednocześnie czasem niezwykłego rozkwitu sztuki, którego wyrazem stał się zmysłowy, dekoracyjny styl międzynarodowy ostatni fenomen artystyczny o zasięgu ogółońeuropejskim. Również w Prusach około roku 1400 malarstwo i rzeźba osiągnęły swój szczytowy poziom. Na wykładzie omówione zostaną przede wszystkim przykłady tych artystycznych realizacji, które zdradzają zorientowanie ich fundatorów oraz twórców na sztukę czeską.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Prezentacja / dyskusja	51.0%	100.0%
	Obecność	75.0%	0.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	
		Dobry Artur, <i>Rzeźba Chrystusa w Ogrójcu ze zbiorów Muzeum Zamkowego w Malborku</i>, Nasza Przyszłość, 80, 1993, s. 107-130. Dygo Marian, <i>O kulcie maryjnym w Prusach Krzyżackich w XIV-XV wieku</i>, Zapiski historyczne, 52, 1987, z. 2, s. 5-38. Hlobil Ivo, <i>Grawerowany welon Marii jako autochtoniczny motyw czeskiego stylu pięknego. Dalsze badania</i>, [w:] <i>Rzeźba kamienna czeskiego stylu pięknego z lat 1380-1400 na terenie państwa zakonu krzyżackiego w Prusach. Materiał Technika Styl Funkcja</i>, red. Monika Jakubek-Raczkowska, Malbork-Toruń 2022, s. 125-163. Jakubek-Raczkowska Monika, <i>Dwa modele pobożności i ich recepcja w sztuce dawnego państwa zakonnego w Prusach</i>, [w:] <i>Visibilia et invisibilia w sztuce średniowiecznej. Księga Pamiątkowa, poświęcona prof. Kindze Szczepkowskiej-Naliwajek</i>, red. Artur Badach, Monika Janiszewska, Monika Tarkowska, Warszawa 2009, s. 121-139. Jakubek-Raczkowska Monika, <i>Czeski styl piękny w kulturze religijnej państwa zakonnego w Prusach. Rozważania o funkcji</i>, [w:] <i>Rzeźba kamienna czeskiego stylu pięknego z lat 1380-1400 na terenie państwa zakonu krzyżackiego w Prusach. Materiał Technika Styl Funkcja</i>, red. Monika Jakubek-Raczkowska, Malbork-Toruń 2022, s. 179-200. Jakubek-Raczkowska Monika, <i>Sztuka w państwie zakonnym w Prusach w latach 1390-1410. Panorama zjawisk w przededniu tzw. wielkiej wojny</i>, [w:] <i>Conflictus magnus apud Grunwald 1410. Między historią a tradycją</i>, red. Krzysztof Ożóg, Janusz Trupinda, Malbork 2013, s. 39-64. Jakubek-Raczkowska Monika, <i>Pruskie Madonny na Lwach</i>, [w:] <i>Sapientia Aedificavit sibi Domum. Mądrość zbudowała sobie dom, katalog wystawy w Muzeum Zamkowym w Malborku 14 września 17 listopada 2019</i>, t. 2., red. Monika Czapska, Malbork 2019, s. 204-206. Jurkowlaniec Tadeusz, <i>Europejskie znaczenie wypraw do Prus</i>, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1, 1992, s. 64-69. Kaczmarek Romuald, <i>Wrocław w sieci. Uwagi na temat artystycznych powiązań miasta od początku panowania Luksemburgów do końca epoki Jagiellonów</i>, Quart, 4, 2012, s. 19-34. Myśliwski Grzegorz, <i>Wrocław w przestrzeni gospodarczej Europy (XIII-XV wiek). Centrum czy peryferie?</i> Wrocław 2009. Myśliwski Grzegorz, <i>Ziemia obiecana czy przystanek? Śląsk jako cel i etap migracji kupców i przedsiębiorców w średniowieczu (XII-XV w.)</i>, [w:] <i>Migracje. Sztuka późnogotycka na Śląsku. Katalog wystawy w Muzeum Narodowym we Wrocławiu, 9 października 2018 3 lutego 2019</i>, red. Agnieszka Patała, Wrocław 2018, s. 13-19. Weniger Matthias, <i>Praskie dzieła w państwie zakonnym w Prusach w kontekście europejskim</i>, [w:] <i>Rzeźba kamienna czeskiego stylu pięknego z lat 1380-1400 na terenie państwa zakonu krzyżackiego w Prusach. Materiał Technika Styl Funkcja</i>, red. Monika Jakubek-Raczkowska, Malbork-Toruń 2022, s. 149-163.

Uzupełniająca lista lektur	Błażewicz Paweł, <i>Warmia w czasach biskupa Henryka Sorboma domniemanego fundatora malowideł</i>, [w:] <i>Zamek malowany. Ratunkowe prace konserwatorskie krużganków zamku lidzbarskiego</i>, Olsztyn 2011, s. 27-34. Clasen Karl Heinz, <i>Die mittelalterliche Bildhauerkunst im Deutschordensland Preussen: die Bildwerke bis zur Mitte des 15. Jahrhunderts</i>, Berlin 1939. Domasłowski Jerzy, <i>Krzyżacy, biskupi, mieszczanie: malowidła ścienne w państwie zakonnym i krąg fundatorów do połowy XV wieku</i>, [w:] <i>Fundacje artystyczne na terenie państwa zakonnego w Prusach, katalog wystawy w Muzeum Zamkowym w Malborku 25 czerwca 12 września 2010 roku</i>, red. Barbara Pospieszna, t. 2, Malbork 2010, s. 106-141. Freus Paweł, <i>Ikonoografia Chwały Marii w kręgu fundacji krzyżackich w Prusach</i>, <i>Studia Zamkowe</i>, 4, 2012, s. 45-58. <i>Fundacje artystyczne na terenie państwa zakonnego w Prusach, katalog wystawy w Muzeum Zamkowym w Malborku 25 czerwca 12 września 2010 roku</i>, t. 1-2, red. Barbara Pospieszna, Malbork 2010. Jakubek-Raczkowska Monika, <i>Czeskie filiacje w rzeźbie gdańskiej na przełomie XIV i XV wieku</i>, [w:] <i>Teka Komisji Historii Sztuki</i>, t. 10. <i>Materiały sesji naukowej poświęconej pamięci profesora Gwidona Chmarzyńskiego w trzydziestą rocznicę śmierci</i>, Toruń, 12-14 grudnia 2003 roku, red. Józef Poklewski, Toruń 2005, s. 96-112. Jakubowska Bogna, <i>Ołtarz Rozesłania Apostołów z kościoła Mariackiego w Gdańsku</i>, <i>Roczniki Humanistyczne</i>, 35, 1987, z. 4, s. 49-55. Jakubowska Bogna, <i>Advocatos habemus. Wotywnie malowidło ścienne z kościoła NPMarii w Gdańsku</i>, [w:] <i>Sztuka około 1400: materiały sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Poznań, listopad 1995</i>, t. 2, red. Teresa Hrankowska, Warszawa 1996, s. 263-295. Jakubowska Bogna, <i>Magiczna przestrzeń Złotej Bramy w Malborku. Progres badawczy czy regres?</i> Malbork 2016. Kaczmarek Romuald, <i>Italianizmy. Studia nad recepcją gotyckiej sztuki włoskiej w rzeźbie środkowo-wschodniej Europy (koniec XIII koniec XIV wieku)</i>, Wrocław 2008. Myśliwski Grzegorz, <i>Strefa sudecko-karpacka i Lwów. Miejsce Śląska, Małopolski i Rusi Czerwonej w gospodarce Europy Zachodniej (poł. XIII - pocz. XVI w.)</i>, [w:] <i>Ziemie polskie wobec Zachodu. Studia nad rozwojem średniowiecznej Europy</i>, red. Sławomir Gawlas, Warszawa 2006, s. 247-317. Myśliwski Grzegorz, <i>Początki związków Wrocławia i Hanzy niemieckiej</i>, [w:] <i>Europejczycy, Afrykanie, inni. Studia ofiarowane Profesorowi Michałowi Tymowskiemu</i>, red. Jerzy Pysiak, Bronisław Nowak, Mirosław Nagielski, Warszawa 2011, s. 79-92. Nyberg Tore, <i>Klasztor Brygidek w Gdańsku i jego najwcześniejsze kontakty z krajami skandynawskimi na przełomie XIV i XV wieku</i>, <i>Zapiski Historyczne</i>, 27, 1962, z. 1, s. 53-77. Obląg Jan, <i>Dzieje Boreschowa i jego obrazu</i>, <i>Biuletyn Historii Sztuki</i>, 19, 1957, nr 1, s. 70-74. Oliński Piotr, <i>Fundacje mieszczańskie w miastach pruskich w okresie</i>
----------------------------	---

		<i>średniowiecza i na progu czasów nowożytnych (Chełmno, Toruń, Elbląg, Gdańsk, Królewiec, Braniewo)</i>, Toruń 2008. Pick Dominik, <i>Czym jest transfer kultury? Transfer kultury a metoda porównawcza. Możliwości zastosowania transferts culturels na gruncie polskim</i>, [w:] <i>Monolog, dialog, transfer. Relacje kultury polskiej i niemieckiej w XIX i XX wieku</i>, red. Mirosława Zielińska, Marek Zybura, Wrocław 2013, s. 255-268. Pospieszna Barbara, <i>Historia mozaikowej figury Madonny z Dzieciątkiem z zewnętrznej niszy chóru kościoła zamkowego w Malborku</i>, [w:] <i>Kościół Najświętszej Marii Panny na Zamku Wysokim w Malborku. Dzieje wystroju konserwacja</i>, red. Janusz Hochleitner, Mariusz Mierziński, Malbork 2016, s. 95-111. Prokopp Mária, <i>Italian Trecento Influence on Murals in East Central Europe, Particularly Hungary</i>, Budapest 1987. Raczkowski Juliusz, <i>Kolosalna rzeźba Madonny z Dzieciątkiem w kontekście programu ideowego kościoła malborskiego w czasach Luter z Brunszwiku</i>, [w:] <i>Monumentalna figura Madonny w kościele NMP w Malborku: konteksty historyczne, artystyczne i konserwatorskie</i>, red. Janusz Hochleitner, Malbork 2015, s. 47-58. Raczkowski Juliusz, <i>Polityk Toruński. Studium zabytkoznawczo-konserwatorskie</i>, Toruń 2016. Robak Zbigniew, <i>Drogi czy bezdroża? Niektóre aspekty średniowiecznej komunikacji</i>, Alma Mater, 1, 2008, s. 291-295. Rozynkowski Waldemar, <i>Patronat nad parafiami w średniowiecznej diecezji chełmińskiej</i>, Roczniki Humanistyczne, 49, 2001, z. 2, s. 110-143. Rozynkowski Waldemar, <i>Studia nad liturgią w zakonie krzyżackim w Prusach. Z badań nad religijnością w późnym średniowieczu</i>, Toruń 2012. Sallay Dora, <i>The Avignon Type of the Virgin of Humility: Examples in Siena</i>, [w:] <i>Geest en gratie. Essays Presented to Ildikó Ember on Her Seventieth Birthday</i>, ed. by Orsolya Radványi, Júlia Tátrai, Ágota Varga, Budapest 2012, s. 104-111. Suckale Robert, Fajt Jiří, <i>The Example of Prague in Europe</i>, [w:] <i>Prague: The Crown of Bohemia 1347 1437, Catalogue of Exhibition in Metropolitan Museum of Art, New York, 20.09.2005 3.01.2006, and at Prague Castle from 16.02.2006 21.05.2006</i>, ed. by Barbara Drake Boehm, Jiří Fajt, New York 2005, s. 47-57. Utzig Joanna, <i>Witraże z kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Chełmnie</i>, hasło, [w:] Dobrosława Horzela, <i>Cud światła. Witraże średniowieczne w Polsce</i>, katalog wystawy w Muzeum Narodowym w Krakowie, Kraków 2020, s. 134-135, kat. 43-46.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Czym jest transfer artystyczny? (współczesna teoria transferu) Styl piękny w redakcji czeskiej w Prusach Forma, styl i materiał jako przejaw bohemizacji sztuki w Prusach	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.